

- נספחים: 1. תמונות לחלק א'
2. תמונות לחלק ב'
3. תמונות לחלק ג'
4. תמונות לחלק ד'

אומנות שימושית למגזר הממלכתי-דתי

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה חלקים.

עליך לענות על חלק א' – חלק חובה, ועל אחד מבין החלקים ב'–ד'.

חלק א' – שפת האומנות – חובה 20 נקודות

חלק ב' – אומנות יהודית על רקע האומנות הכללית 80 נקודות

או

חלק ג' – תולדות האומנות המודרנית (המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית) 80 נקודות

או

חלק ד' – היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית 80 נקודות

עליך לענות על שאלה אחת מתוך חלק א' ועל חמש שאלות מתוך אחד החלקים ב', ג' או ד'.
סך-הכול עליך לענות על שש שאלות.

ג. חומר עזר מותר לשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

1. אין להשתמש באותה יצירה להדגמת שתי תשובות שונות, אלא אם כן בכל אחת מהתשובות יש התייחסות להיבטים שונים של אותה יצירה.

2. התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.

3. ציין על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק ענית: ב', ג' או ד'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 11 עמודים וארבעה נספחים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

חלק א': שפת האומנות – חובה (20 נקודות)

ענה על אחת מבין השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).
התמונות לשתי השאלות מוצגות בנספח 1 לשאלון.

שאלה 1

דגל הדיו

"דגל הדיו" הוא דגל ישראל מאולתר שהונף באילת לאחר כיבושה במלחמת העצמאות.

בתמונה 1 מוצג תצלום "דגל הדיו" שצילם מיכה פרי ב־1949, ובתמונה 2 מוצגת כרזה שעיצב יוסי למל ב־1998 בהשראת התצלום.

(12 נק') א. תאר את התצלום, וציין שני הבדלים בינו ובין הכרזה.

(8 נק') ב. הסבר מהו המסר שביקש יוסי למל להעביר בכרזה. נמק את תשובתך.

שאלה 2

ג'ף קונס

בתמונה 3 מוצגת היצירה "בצק משחק" (Play-Doh), של ג'ף קונס.

(10 נק') א. תאר את היצירה. בתשובתך התייחס לצורות ולצבעים.

(10 נק') ב. הסבר את מידת הקרבה של היצירה למציאות. בתשובתך התייחס לממדים ולמרקם.

חלק ב': אומנות יהודית על רקע האומנות הכללית (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 3–10 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 2 לשאלון.

שאלה 3

עבודה בשדה

בתמונה 4 מוצג ציור הקיר "עבודה בשדה".

(4 נק') א. הסבר לאיזו מטרה נועדו ציורי הקיר בקברים במצרים העתיקה.

(12 נק') ב. תאר את הציור "עבודה בשדה". בתשובתך התייחס ל**שלושה** מאפיינים של סגנון הציור המצרי אשר באים לידי ביטוי בציור.

שאלה 4

בית־הכנסת דורא אירופוס

בתמונה 5 מוצג ציור קיר שנמצא בגומחת ארון הקודש בבית־הכנסת בדורא אירופוס.

(6 נק') א. הסבר את חשיבותם של ציורי הקיר אשר נמצאו בבית־הכנסת.

(10 נק') ב. תאר **שני** דימויים הנראים בגומחת ארון הקודש, והסבר את משמעותם.

שאלה 5

כתבי־יד

בתמונה 6 מוצג דף מתוך "הגדת הזהב", ובו איורים של ארבע סצנות.

(12 נק') א. תאר **אחת** מארבע הסצנות. בתשובתך התייחס לעיצוב הדמויות, לקומפוזיציה ולצבע.

(4 נק') ב. הסבר מקור השפעה אומנותית **אחד** אשר בא לידי ביטוי בכתב־היד המאויר.

שאלה 6

בתי-כנסת אשכנזיים

בתמונות 7, 8 ו-9 מוצגים פרטים מבית-הכנסת בלנצוט, פולין.

- (2 נק') א. ציין לאיזה טיפוס של בתי-כנסת שייך מבנה בית-הכנסת בלנצוט.
(10 נק') ב. תאר שלושה מן הדימויים הנראים בציורי בית-הכנסת, והסבר מה הם מסמלים.
(4 נק') ג. תאר את דמויות האדם הנראות בציורים, והסבר מדוע בחר האומן לצייר אותן כך.

שאלה 7

אנרי מאטיס

בתמונות 10 ו-11 מוצגות שתי תמונות של אנרי מאטיס: "חלון פתוח בקולויר" ו"שולחן האוכל – הרמוניה באדום".

- (6 נק') א. ציין את שם הזרם שהיצירה "חלון פתוח בקולויר" משתייכת אליו, והסבר מדוע נקרא הזרם בשם זה.
(2 נק') ב. ציין מקור השראה אומנותי אחד אשר השפיע על הזרם.
(8 נק') ג. הסבר את השימוש בצבע ואת תפיסת החלל בכל אחת מן היצירות.

שאלה 8

היהודי הנודד

בתמונה 12 מוצגת היצירה "היהודי הנודד", של מיכאל סגן-כהן.

- (2 נק') א. ציין מיהו היהודי הנודד שתיאר האומן ביצירתו.
(10 נק') ב. הסבר כיצד מתאר סגן-כהן את היהודי הנודד ביצירתו. בתשובתך התייחס לעיצוב הדמות ולשניים מן הדימויים.
(4 נק') ג. ציין מקור השראה אחד אשר השפיע על סגן-כהן, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי ביצירתו "היהודי הנודד".

שאלה 9

מרדכי ארדון

בתמונה 13 מוצגת היצירה "בואכה ירושלים" ("בפאתי ירושלים"), של מרדכי ארדון.

(12 נק') א. הסבר כיצד בחר ארדון לתאר ביצירתו את ירושלים. בתשובתך התייחס לסגנון, לצבעוניות ולתפיסת החלל.

(4 נק') ב. לארדון טכניקת עבודה המיוחדת לו. הסבר מהי טכניקה זו.

שאלה 10

נשים באומנות

בתמונה 14 מוצגת היצירה "ז'אן אבריל", של טולוז לוטרכ, ובתמונה 15 מוצגת היצירה "נושאת האלומות", של נחום גוטמן.

(4 נק') א. הסבר מה מייצגת כל אחת מן הנשים עבור האומן שצייר אותה.

(9 נק') ב. השווה בין שתי היצירות. בתשובתך התייחס לעיצוב הדמות, לקומפוזיציה ולתפיסת החלל.

(3 נק') ג. ציין מקור השראה אומנותי אחד אשר השפיע על גוטמן, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי ביצירתו "נושאת האלומות".

חלק ג': תולדות האומנות המודרנית (המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית) (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 11–18 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 3 לשאלון.

שאלה 11

אדם וטבע

בתמונה 4 מוצגת היצירה "נפוליאון חוצה את האלפים", של ז'אק לואי דוד, ובתמונה 5 מוצגת היצירה "נזיר מול הים", של קספר דוד פרידריך.

8 (נק') א. ציין לאיזה זרם באומנות שייכת כל אחת מן היצירות, והסבר שני מאפיינים של כל זרם.

8 (נק') ב. תאר את דמות האדם בכל אחת מן היצירות, והסבר את הקשר בינה ובין הטבע.

שאלה 12

בעלי-חיים

בתמונה 6 מוצגת היצירה "ציפור זהב", של קונסטנטין ברנקוויץ, ובתמונה 7 מוצגת היצירה "כבשים בנגב", של יצחק דנציגר.

6 (נק') א. הסבר מהו הרעיון שביקש כל אחד מן האומנים לבטא ביצירתו.

10 (נק') ב. תאר את הצורות ואת המרקם בכל יצירה, והסבר כיצד הם תורמים לחיזוק הרעיון של האומן.

שאלה 13

דיוקנאות

בתמונה 8 מוצגת היצירה "הקו הירוק", של אנרי מאטיס, ובתמונה 9 מוצגת היצירה "דיוקנה של גרטרוד שטיין", של פאבלו פיקאסו.

2 (נק') א. ציין מיהי הדמות המתוארת בכל אחת מן היצירות.

7 (נק') ב. ציין לאיזה שלב סגנוני ביצירתו של מאטיס שייכת היצירה "הקו הירוק", והסבר שניים מהמאפיינים של השלב אשר באים לידי ביטוי ביצירה.

7 (נק') ג. ציין לאיזה שלב סגנוני ביצירתו של פיקאסו שייכת היצירה "דיוקנה של גרטרוד שטיין", והסבר שניים מהמאפיינים של השלב אשר באים לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 14

ואסילי קנדינסקי

- 6 נק' א. תפיסת הציור של קנדינסקי כוללת כמה רעיונות. תאר **אחד** מהם.
- 6 נק' ב. בתמונה 10 מוצגת היצירה "קומפוזיציה מספר 4", של ואסילי קנדינסקי. תאר **שני** מרכיבים חזותיים אשר באים לידי ביטוי ביצירה.
- 4 נק' ג. ציין שם של יצירה מופשטת של אומן אחר, ותאר אותה.

שאלה 15

מקוביזם לפוטוריזם

- בתמונה 11 מוצגת היצירה "רעשי הרחוב חודרים אל הבית", של אומברטו בוצ'וני.
- 3 נק' א. הסבר את נושא היצירה.
- 10 נק' ב. ציין **שניים** מהמאפיינים של הזרם הפוטוריסטי, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי ביצירה.
- 3 נק' ג. בחר מאפיין קוביסטי **אחד**, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 16

אומנות מופשטת

- בתמונה 12 מוצגת היצירה "קולאז' עם ריבועים על-פי חוקי המקריות", של ז'אן ארפ, ובתמונה 13 מוצגת היצירה "קתדרלה", של ג'קסון פולוק.
- 2 נק' א. ציין לאיזה זרם שייכת כל אחת מן היצירות.
- 3 נק' ב. ציין מאפיין **אחד** של כל זרם.
- 11 נק' ג. הסבר את הרעיון שרצה כל אחד מן האומנים לבטא ביצירתו, וכיצד הוא השתמש בתהליך העבודה שלו כדי לבטא אותו.

שאלה 17

רדי מייד (ready made)

- 5 נק' א. הסבר מהי טכניקת "רדי מייד".
- 3 נק' ב. בחר יצירה **אחת** שנעשתה בטכניקת ה"רדי מייד". ציין את שמה ואת שם האומן שיצר אותה.
- 8 נק' ג. תאר את היצירה שבחרת, והסבר כיצד השימוש ב"רדי מייד" תורם להעברת המסר שלה.

שאלה 18

אריה ארוך

בתמונה 14 מוצגת היצירה "רחוב אגריפס", של אריה ארוך.

(7 נק') א. תאר את היצירה. בתשובתך התייחס לחומרים, לקו, ולצבע.

(6 נק') ב. הסבר מהי משמעות השלט "רחוב אגריפס" בעיני האומן.

(3 נק') ג. הסבר מדוע נחשב אריה ארוך למחדש באומנות הישראלית.

חלק ד': היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 19–26 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 4 לשאלון.

שאלה 19

גישות הערכה בעיצוב

- 8 נק' א. בעיצוב רווחות שלוש גישות הערכה: הגישה הפורמליסטית (התפקודית), הגישה הנסיבתית (החברתית), והגישה הסמיוטית (הסמלית). הסבר מהי כל אחת מן הגישות.
- 8 נק' ב. בתמונות 4, 5 ו-6 מוצגים שלושה מוצרים. ציין איזו גישת הערכה באה לידי ביטוי בעיצוב כל אחד מן המוצרים, והסבר **שני** מאפיינים של כל גישה, אשר באים לידי ביטוי במוצר.

שאלה 20

ארמון הבדולח

בתמונה 7 מוצג מבנה "ארמון הבדולח".

- 3 נק' א. הסבר לאיזו מטרה הוקם המבנה.
- 7 נק' ב. תאר את המבנה. בתשובתך התייחס לצורות, לחומרים ולשיטת הייצור.
- 2 נק' ג. ציין מקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המבנה.
- 4 נק' ד. הסבר מדוע נחשב "ארמון הבדולח" למבנה המייצג את ראשית האדריכלות המודרנית.

שאלה 21

אר-נובו

בתמונה 8 מוצגת מנורה בעיצובו של לואיס קומפורט טיפני, ובתמונה 9 מוצגת מחיצת זכוכית בבית-התה "ווילוו", בעיצובו של צ'ארלס רני מקינטוש.

(10 נק') א. ציין לאיזו מגמה של האר-נובו שייכת המנורה, ולאיזו מגמה שייכת מחיצת הזכוכית. הסבר **שני** מאפיינים של כל מגמה.

(6 נק') ב. הסבר מקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המנורה, ומקור השראה **אחד** שהשפיע על עיצוב המחיצה.

שאלה 22

בית-הספר הגבוה לאדריכלות ולעיצוב "באוהאוס"

בתמונה 10 מוצג מבנה בית-הספר לאדריכלות ולעיצוב "באוהאוס", שעיצב האדריכל וולטר גרופיוס.

(4 נק') א. הסבר **שתיים** מן המטרות של בית-הספר.

(8 נק') ב. הסבר **שלושה** ממאפייני הבאוהאוס, ותאר כיצד הם באים לידי ביטוי במבנה בית-הספר.

(4 נק') ג. ציין שם של מוצר **אחד** שעוצב בסגנון הבאוהאוס, ותאר אותו.

שאלה 23

פוסט-מודרניזם

(6 נק') א. הסבר מה הייתה הביקורת של הפוסט-מודרניזם על המודרניזם.

(10 נק') ב. בתמונה 11 מוצגת מערכת כלים לתה ולקפה "פיאצה", שעיצב צ'ארלס ג'נקס. הסבר **שלושה** מאפיינים של הפוסט-מודרניזם אשר באים לידי ביטוי במערכת זו.

שאלה 24

עיצוב איטלקי

בתמונות 12 ו-13 מוצגים שני כיסאות: כיסא מתקפל דגם "פלייה" וכיסא נוח אנטומי דגם "סאקו". הכיסאות משתייכים לשני זרמים שונים של העיצוב האיטלקי: הזרם הקונפורמיסטי והזרם הרדיקלי.

- (2 נק') א. ציין איזה כיסא שייך לזרם הקונפורמיסטי ואיזה כיסא שייך לזרם הרדיקלי.
- (4 נק') ב. תאר שני מאפיינים של הזרם הקונפורמיסטי.
- (4 נק') ג. תאר שני מאפיינים של הזרם הרדיקלי.
- (6 נק') ד. הסבר שני מאפיינים ייחודיים אשר באים לידי ביטוי בכל כיסא (סך-הכול **ארבעה** מאפיינים).

שאלה 25

היי-טק

- (4 נק') א. ציין שני מקורות השראה אשר השפיעו על סגנון ההיי-טק.
- (2 נק') ב. בתמונה 14 מוצג מרכז פומפידו. ציין מהו ייעודו של המרכז.
- (6 נק') ג. הסבר שני מאפיינים של סגנון ההיי-טק אשר באים לידי ביטוי במרכז פומפידו.
- (4 נק') ד. הסבר מאפיין עיצובי **אחד** אשר מייחד את מרכז פומפידו.

שאלה 26

דמויות בעיצוב הישראלי

- (3 נק') א. בחר שתי יצירות המתארות דמויות ישראליות טיפוסיות. ציין את שמות היצירות שבחרת.
- (13 נק') ב. בכל אחת מהיצירות שבחרת תאר דמות **אחת**, והסבר מה היא מסמלת.

בהצלחה!